Роберт Гейнлейн (Хайнлайн)

# Ляльководи

## Розділ 01

Чи й справді вони розумні? Я маю на увазі, самі по собі. Не знаю і не думаю, що ми коли-небудь дізнаємося.

Якщо це всього лишень інстинкт, то мені дуже хотілося б сподіватись, що я доживу до того дня, коли нам доведеться зіштовхнутись з таким ж, але розумними тварюками. Тому що я знаю хто програє. Я, ви. Так зване людство.

Для мене все почалось рано зранку — занадто рано — 12 липня 67 року: телефон задзеленчав так пронизливо, що й мертвий би, певно, прокинувся. Потрібно відзначити, що наш відділ користується особливими апаратами; аудіопідсилювач імплантований під шкіру за лівим вухом і працює використовуючи кісткову звукопровідність. Я заходився було обмацувати себе, але потім згадав, що залишив вимикач в кишені піджака в іншому кінці кімнати.

— Гаразд, — пробурчав я. — Чую. Вимкни цей клятий дзвінок.

— Надзвичайний стан, — мовив голос в моєму вусі. — Терміново з'явитися у Відділ.

Я коротко порадив, як їм вчинити з їх надзвичайним станом, але голос не вгамовувався:

— Негайно з'явитись до Старого.

Так би одразу й говорили.

— Йду, — відповів я і різко підхопився з ліжка — аж в очах потемніло. Пройшов в ванну й увів під шкіру мікрокапсулу "Гіро". Поки вібростійка витрясала з мене душу, стимулятор зробив свою справу, й з ванни я вийшов новою людиною — ну майже новою, скажімо так. Залишилось тільки прихопити піджак.

На базу я потрапив через один із стояків в туалеті на станції метро МакАртур. Зрозуміло ви не знайдете наш заклад в телефонній книзі. Строго кажучи, нас взагалі нема. Вимисел, ілюзія. Ще туди можна потрапити через крихітний магазинчик з вивіскою "Рідкісні марки й монети". Також не пробуйте — вам напевно намагатимуться всукати там яку-небудь старовинну марку.

Коротше кажучи, шукати нашу контору марно. Як я і казав, нас просто нема.

Існують речі, які не може знати будь-який керівник держави — наприклад, наскільки гарна його розвідувальна служба. Зрозумілим це стає, лише коли вона його підводить. А щоб цього не сталось є ми. Так би мовити, підтяжки для дядька Сема. В ООН про нас будь-коли не чули, та й в ЦРУ також — сподіваюсь. А все, що про нашу організацію знаю я, це отримана підготовка і завдання, на які посилає мене Старий. Цікаві, взагалі-то, завдання — якщо вам все одно де ви спите, що їсте і як довго проживете. Якби я був розумніший, то давно би звільнився і знайшов собі нормальну роботу.

От лише зі Старим працювати більше не доведеться. А для мене це багато означає. Хоч начальницької твердості йому, відомо, не позичати. Ця людина цілком спроможна сказати:

— Парубки, нам потрібно підгодувати ось-це дерево. Стрибайте в яму і я вас засиплю.

Ми стрибнемо. Всі як один.

І якщо в нього буде хоча б пятидесяти-трьох-відсоткова впевненість, що це дерево Свободи, він поховає нас заживо.

Старий піднявся з-за столу й, накульгуючи, рушив мені назустріч з такенькою зловісною усмішечкою на вустах. Великий голий череп і здоровенний римський ніс робили його схожим чи то на Сатану, чи то на Панча.

— Здоров, Сем, — сказав він. Мені дійсно шкода, що довелось витягнути тебе з ліжка.

Чорта з два йому шкода, певна річ.

— У мене відпустка, — коротко відповів я.

— Справді, й ти дійсно все ще у відпустці. Ми нині рушаємо відпочивати.

У Старого дуже своєрідні уявлення про відпочинок, тому я, певна річ, не повірив.

— Добре. Тепер мене звуть Сем. А прізвище?

— Кавано. А я тепер твій дядечко Чарлі. Чарльз М. Кавано; перебуваю на заслуженому відпочинку. І познайомся — це твоя сестра Мері.

Я, як увійшов, одразу помітив, що він в кімнаті не один, але старий, коли хоче, вміє привернути до себе увагу цілком і утримувати її скільки знадобиться. Тепер же я глянув на свою "сестру" уважно й мимоволі затримав погляд. Воно того вартувало.

Стало зрозумілим, чому для роботи разом він призначив нас братом і сестрою: йому так клопотів менше. Як професійний актор не може навмисно зіпсувати діалог, так і агент, який отримав інструкції, вже не може вийти з заданого образу. Коротше, прислужився: таку дівчину — і мені в сестри!

Висока, стрункa, але спереду все як треба. Гарні ноги. Широкі — для жінки — плечі. Вогненно-руде хвилясте волосся і, як буває лише у рудих від народження, щось від ящірки в формі черепа. Не те щоб красуня, але дуже навіть гарненька. І погляд такий уважний, оцінюючий.

Коротше, мені одразу захотілося опустити крило й пуститися в шлюбний танець. Напевно, по мені це було помітно, тому що Старий сказав:

— Спокійно, Семі, спокійно. Сестра, звичайно, тебе дуже любить, і ти її теж, але суто по-родинному. Ти турботливий і галантний до нудоти. Як кажуть, стара добра Америка.

— Боже, невже все так погано? — спитав я, не зводячи очей з "сестри".

— Гірше.

А чорт, нехай. Здоров сестричко. Радий познайомитися.

Вона протягнула мені руку — тверду й навіть трохи не слабшу, ніж у мене.

— Здоров, братику.

Глибоке контральто! Моє уподобання. Чорт би забрав Старого!

— Можу додати, — продовжував він, — що сестра тобі дорожча від власного життя. Щоб захистити її від небезпеки, ти готовий навіть вмерти. Мені не дуже приємно повідомляти тобі це, Семі, але, принаймні на поточний момент, сестра для організації важливіша ніж ти.

— Зрозуміло, — відповів я. Дякую за делікатність.

— Семі…

— Гаразд, вона — моя обожнювана сестра. Я захищаю її від собак і сторонніх чоловіків. Коли починаємо?

— Спочатку зайди в "Косметику". Вони зроблять тобі нове обличчя.

— Нехай краще зроблять нову голову. Добре, побачимося. Бувай, сестричко.

Голову мені, зрозуміло, не зробили, зате примостили мій персональний телефон біля основи черепа й заклеїли згори волоссям. Шевелюру вифарбували в той же колір, що й в новоявленої сестри, освітлили шкіру і зробили щось дивне з вилицями та підборіддям. З дзеркала на мене вп'явся справжнісінький рудий — такий самий, як сестра. Я дивився на своє волосся і намагався згадати, якого ж кольору воно було першопочатково, багато-багато років тому. Потім мені спало на думку, що і з сестричкою могли зробити щось подібне. Але може вона й насправді так виглядає? Добре б…

Я вдягнув приготований костюм, і хтось сунув мені в руку заздалегідь напаковану дорожню сумку. Старий і сам, очевидно побував в "Косметиці": на голові в нього вився біло-рожевий пух. Обличчя йому також змінили. Тепер ми, без сумніву, виглядали родичами — трійця законних представників цієї дивної раси рудоволосих.

— Пішли, Семі, — сказав Старий. Я все розкажу в машині.

Ми вибрались в місто новим маршрутом, про який я ще не знав, і опинились на стартовій платформі "Північний бік", високо над Новим Брукліном, звідки відкривався краєвид на Манхетенський кратер.

Я керував машиною, а Старий говорив. Коли ми вийшли з зони дії міської служби керування рухом, він велів запрограмувати напрямок на де-Мойн, штат Айова, після чого я приєднався до Мері і "дядечка Чарлі" в салоні. Щонайперше Старий повідомив нам наші легенди.

— Коротше, ми — безтурботна щаслива сімейка, туристи, — завершив він. — І якщо нам доведеться зіштовхнутися з чимось непередбаченим, то так ми себе й поводимо — як цікаві, безглузді туристи.

— А задля чого все це діється? — спитав я. — Чи на місці будемо з'ясовувати?

— М-м-м… Можливо.

— Гаразд. Хоча на тому світі відчуваєш себе значно краще, якщо знаєш, через що туди потрапив, чи не так Мері?

"Мері" промовчала. Рідкісна для жінки якість — вміння мовчати, коли нічого сказати. Старий кинув на мене оцінюючий погляд і спитав:

— Сем, ти чув про літаючі тарілки?

— Е-е-е…

— Ну досить! Ти ж вивчав історію.

— А, оці... Повальне божевілля на "тарілкові" теми, ще до Безладдя? Я вважав, ти маєш на увазі щось недавнє й справжнє. Тоді були просто масові галюцинації...

— Чи ж дійсно так?

— Я, взагалі-то, не вивчав статистичну аномальну психологію спеціально, але рівняння, здається пам'ятаю. Тоді сам час був ненормальним; людину в здоровому глузді могли запросто замкнути в божевільню.

— А зараз, по-твоєму, настало царство розуму, так?

— Ну, стверджувати не стану... — Я попорпався у себе в пам'яті і знайшов потрібну відповідь. — Згадав: оціночний інтеграл Діґбі для даних другого й вищого порядків! Ймовірність того, що літаючі тарілки — за винятком пояснених випадків — лише галюцинації рівна по Діґбі 93.7 відсотка. Я запам'ятав, тому що це був перший випадок, коли повідомлення про інопланетян зібрали, систематизували й оцінили. Одному богу відомо, навіщо уряд зініціював цей проект.

Старий вислухав мене, і з цілковито невинним виглядом сказав:

— Тримайся за сидіння, Семі: ми їдемо оглядати літаючу тарілку. І можливо, ми, як і личить справжнім туристам, навіть відпиляємо шматочок на пам'ять.

Роберт Гейнлейн (Хайнлайн)

Ляльководи

Розділи 02-03

Розділ 2

— Сімнадцять годин… — Старий звірився з годинником на пальці, — …і двадцять три хвилини тому, невпізнаний космічний корабель приземлився в околицях Гріннела, штат Айова. Тип — невідомий. Форма дисковидна, близько 46 метрів в діаметрі. Звідки — невідомо, але…

— Вони що, не відслідкували траєкторію? — перебив я.

Так, не відслідкували, — відповів Старий. — Ось фотографія з космічної станції "Бета".

Я глянув на знімок і передав Мері. Звичайна, не дуже чітка фотографія з висоти п'ять тисяч миль. Дерева, як мох, тінь від хмари, яка зіпсувала найкращу частину знімка, й сірий круг — можливо й справді космічний апарат, але з таким же успіхом це міг бути резервуар для нафти або навіть ставок.

Мері повернула фото, і я сказав:

— Схоже на великий намет. Що ще нам відомо?

— Нічого.

— Як нічого? Через сімнадцять годин? Там має бути повно наших агентів!

— Посилали. Двоє були в околицях, і ще четверо рушили до об'єкту. Всі не повернулись. Я дуже не люблю втрачати агентів, особливо якщо це не дає хоч якісь результати.

Я раптом усвідомив, наскільки серйозна склалась ситуація: Старий вирішив поставити на карту свій власний мозок, ризикуючи втратити

всю організацію, бо він і є відділ. Мені стало ніяково. Зазвичай, агент зобов'язаний рятувати свою шкуру — щоб виконати завдання і повідомити результати. В даному випадку виходило, що повернутись з результатами повинен був Старий, друга за значимістю — Мері, а вже я сам не дорожче скріпки. Радіти тут, зрозуміло, нічому.

— Один з наших співробітників встиг-таки дещо повідомити, — продовжував Старий. — Він вирушив до місця посадки, зображаючи звичайного ґаву, й передав по особистому телефону, що це, очевидно, й справді космічний корабель. Потім він повідомив, що спробує підібратися якомога ближче, за поліцейський кордон. Останнє, що він сказав, було: "Ось вони. Маленькі істоти приблизно...", й більше ні слова.

Маленькі чоловічки?

— Він сказав "істоти".

— А повідомлення з інших джерел?

— Повно. Студія стереомовлення з Де-Мойну направила туди знімальну групу. Всі передані ними знімки були зроблені з повітря і здалеку. На всіх — лише дисковидний об'єкт. Потім на протязі двох годин — ні знімків, ні новин, а після цього крупні плани й нове пояснення.

Старий замовчав.

— І що? — спитав я.

Виявляється, це розіграш. Космічний корабель начебто зібраний з жерсті й пластику двома підлітками в лісі неподалік від ферми, де вони живуть. А перші репортажі були передані коментатором, який і підмовив їх на цю справу, щоб влаштувати сенсацію. Його, мовляв, вже звільнили,

а повідомлення про пришельців з космосу — не більше ніж чергова "качка".

Я зіщулився.

— Отже "качка". Проте ми втратили шість співробітників. Наше завдання — відшукати їх?

— Ні. Я думаю, ми їх вже не знайдемо. Нам потрібно дізнатися, чому місцезнаходження об'єкту на цьому знімку не співпадає з повідомленим у новинах, і чому стереостанція Де-Мойну на дві години перервала передачі.

— Я б хотіла поговорити з цими підлітками, — сказала Мері, порушивши мовчанку вперше за всю поїздку.

Я посадив машину на дорогу в п'яти милях від Гріннела, і ми заходилися шукати ферму Маклейнів: в новинах винуватцями всього цього переполоху були названі Вінсент і Джордж Маклейни. Знайти ферму виявилось неважко. На першій же розвилці стояв великий щит з надписом: "ДО КОСМІЧНОГО КОРАБЛЯ — СЮДИ", а трохи віддалік вже купчились припарковані обабіч дороги машини — наземні, літаючі й навіть трифібії. Біля повороту до ферми працювали два наметики, де торгували прохолоджувальними напоями й сувенірами, а рухом керував поліцейський

— Зупинись, — сказав Старий. — Нам теж подивитися не завадить, чи не так?

— Дійсно, дядечку, — погодився я.

Старий вистрибнув з машини, махнув ціпком і рушив вперед. Я допоміг Мері вибратися, і вона на мить притислась до мене, спершись на

руку. Якимось чином їй вдавалось виглядати одночасно й дурненькою, і сором'язливою.

— Який ти сильний, братику, — сказала, дивлячись на мене.

Мені одразу ж захотілось її відшмагати. Один з агентів Старого — в ролі такенької сентиментальної простачки. Ну цілковито як посмішка в тигра.

"Дядечко Чарлі" заповзято вдавав забезпеченого старого йолопа на відпочинку — лип до людей з розпитами, метушився, чіплявся до поліцейського. Потім купив в наметику сигару, й коли ми підійшли, недбало махнув рукою з димлячою сигарою, в бік сержанта.

— Інспектор каже, Що це ошуканство, мої любі. Місцеві хлоп'ята пожартували. Їдемо далі?

Мері зімітувала розчароване обличчя.

— Що, хоч якогось космічного корабля нема?

— Чому ж? Є — якщо, звісно, це можна назвати космічним кораблем, — відповів поліцейський. — Йдіть за натовпом, там знайдете. І я поки що ще сержант.

Ми пройшли повз пасовище, далі починався негустий ліс. Пройти за ворота ферми коштувало долар, і багато відвідувачів одразу ж вертали назад, тому люди на стежині зустрічались рідко. Я тримався сторожко й жагуче бажав, щоб замість радіотелефону у мене на потилиці були очі. Дядько Чарлі й сестричка йшли попереду, Мері не вмовкаючи молола якісь дурниці. Мені здалось, що вона навіть виглядає тепер меншою за зростом і молодшою. Нарешті ми добулися до галявини й побачили "космічний корабель".

Більше тридцяти метрів в діаметрі, але зроблений — явно нашвидкоруч — з тонкої жерсті й листового пластика, пофарбованого сріблянкою. Формою — як дві супові тарілки одна на одній. Крім цього й подивитись нема на що. Проте Мері пискнула:

— О, як чудово!

З люка на вершині цієї чудернацької конструкції висунув голову парубок років вісімнадцяти-дев'ятнадцяти з глибокою і стійкою засмагою на прищавому обличчі.

— Хочете подивитися всередині? — запитав він і додав, що це буде коштувати ще п'ятдесят центів з кожного.

Дядечко Чарлі вирішив розщедритися. Біля самого люка Мері в нерішучості зупинилася. Звідтіля зринула ще одна прищава фізіономія — точна копія першої. Парубки хотіли допомогти Мері спуститися, але вона раптом різко відсахнулася, а я негайно опинився поряд, вирішивши, що краще допоможу їй сам. Одначе в даному випадку я на дев'яносто десять відсотків керувався професійними міркуваннями, тому що підсвідомо відчував тут якусь небезпеку.

— Там темно, — тремтячим голосом мовила Мері.

— Не бійтесь, — сказав другий хлопець. Ми сьогодні увесь день тут людей водимо. Мене, до речі, звуть Вінс Маклейн. Ну, йдіть же, дівчино.

Дядько Чарлі сторожко зазирнув в люк, немов турботлива квочка, що супроводжує виводок на прогулянці.

— Там можуть бути змії, — вирішив він. — Мері, тобі краще туди не ходити.

— Та що ви! Які змії?! — взявся вмовляти нас перший Маклейн.

— Добре, джентльмени, гроші залиште собі. — Дядько Чарлі глянув на палець з годинником. — Ми вже спізнюємося, любі мої. Пішли.

По стежці я знову йшов за ними — постійно насторожі, аж волосся на потилиці сторчма стало.

Сіли в машину, й ледь рушили з місця, Старий суворо запитав:

— Ну? Що ви помітили?

Я парирував питанням на питання:

— Щодо першого повідомлення нема сумнівів? Того, що обірвалося?

— Абсолютно.

— Цією штукою агента не обдуриш навіть у темряві. Він бачив інший корабель.

— Безперечно. Що ще?

— Скільки, по-вашому, може коштувати цей розіграш? Нова жерсть, фарба й, судячи з того, що я помітив всередині, декілька кубометрів брусу для кріплення…

— Продовжуй.

— На цій фермі тільки вивіски не вистачає — "Закладено". Певна річ, вони не самі оплачували цей жарт.

— Безумовно. А ти, Мері?

— Ви помітили, дядечку, як вони зі мною поводились?

— Хто? — різко запитав я.

— Поліцейський і ці двоє хлопців. Коли я прикидаюся такою принадною голубонькою, з чоловіками обов'язково повинно щось відбуватися. Тут же — ніякої реакції.

— По-моєму, вони звернули на тебе увагу, — заперечив я.

— Ти не розумієш. Я просто відчуваю реакцію. Завжди відчуваю. Щось з ними не так. Вони немов мерці. Або євнухи — якщо ти здогадуєшся, що я маю на увазі.

— Гіпноз? — припустив Старий.

— Можливо. Або дія наркотиків.

Мері збентежено насупилася.

— Хм... — Старий задумався, потім сказав: — Семі, на наступному роз'їзді зверни ліворуч. Нам потрібно оглянути місце в двох милях на південь звідси.

— Місце посадки, визначене за фотознімком?

— А що ж ще?

Однак дістатися туди нам не вдалося. Міст попереду впав, а розігнатися, щоб перескочити ріку повітрям, було ніде, та й правила дорожнього руху для літаючих машин цього не дозволяли. Ми заїхали з півдня, єдиною дорогою, яка залишилася, але там нас зупинив поліцейський. Сказав, що проїзду нема в зв'язку з пожежею. Чагарник, мовляв, горить, і якщо ми поїдемо далі, нам доведеться брати участь у гасінні. І взагалі, він мав би відправити мене туди відразу.

Мері заляскала віями й набрехала, що ні вона, ні дядечко Чарлі не вміють керувати машиною. Поліцейський змилостивився й залишив нас у спокої.

Від'їхавши від загородження поперек дороги, я запитав:

— А цей як?

— Що як?

— Євнух?

— В жодному випадку! Дуже симпатичний чоловік.

Мене це зачепило.

Злітати Старий заборонив. Очевидно, це й справді було б даремно. Ми попрямували в де-Мойн і замість того, щоб залишити машину біля застави, заплатили за програму до студії місцевого стереомовлення. "Дядечко Чарлі" взявся скандалити, й ми таки прорвалися в кабінет головного керуючого: Старий брехав на ходу, хоча, можливо, "Чарльз М.Кавано" й насправді був якимсь цабе в Федеральному управлінні зв'язку.

Опинившись в кабінеті, Старий продовжував вдавати з себе Високе Начальство.

— Що це за дурний розіграш з літаючою тарілкою, сер? Я вимагаю чіткої відповіді й попереджаю, що від цього може залежати доля вашої ліцензії.

Керуючий, згорблений чоловічок невеликого зросту, однак не злякався; подібні погрози, очевидно, лише діяли йому на нерви.

— Ми передали спростування всіма каналами, — сказав він. — Нас просто підставили. Але винний вже звільнений.

— Цього явно недостатньо, сер.

Чоловічок — прізвище його було Барнс — знизав плечима.

— А чого ще ви від нас очікуєте? Ми що, повинні його повісити?

Дядько Чарлі тикнув у його бік сигарою.

— Попереджаю, сер, зі мною жарти погані. Я так і не переконаний, що два молодих дурня й молодший репортер могли самостійно здійснити цей обурливий розіграш. Тут пахне грошима, сер. Так-так, і чималими. А тепер скажіть-но мені, що саме ви...

Мері сиділа поряд зі столом Барнса. Вона зробила щось зі своїм вбранням і сіла в такій позі, що мені відразу згадалася картина Гойї — "Маха оголена". Через декілька секунд вона подала Старому сигнал: великий палець вниз.

Барнс начебто не повинен був би цього помітити: мені здавалося, що він дивиться тільки на Старого. Однак помітив. Він повернувся до Мері, обличчя його немов змертвіло, а рука потяглася до шухляди столу.

— Сем! Стріляй! — коротко наказав Старий.

Я вистрілив. Промінь відпалив йому ноги, і тулуб Барнса гримнувся на підлогу. Не найвдаліший мій постріл: я планував пропалити діру в животі.

Пальці Барнса все ще тяглися до пістолету, що впав, і я відіпхнув зброю носком черевика. Людина з відстріленими ногами вже не жилець,

однак вмирає не відразу, і я хотів позбавити його від страждань, але тут Старий гаркнув:

— Не торкатися! Мері, назад!

Він обережно, немов кішка, що обстежує незнайомий предмет, підібрався ближче. Барнс протяжно видихнув і завмер. Старий потикав його ціпком.

— Бос, пора звалювати, га? — сказав я.

Не обертаючись, він відповів:

— Тут так само безпечно як і десь ще. Можливо, їх у цьому будинку повно.

— Кого "їх"?

— Звідки я знаю? Їх, таких от, як цей. — Він вказав на тіло Барнса. — Нам якраз і потрібно дізнатись, хто вони такі.

Мері судомно схлипнула й видихнула:

— Він ще дихає. Дивіться!

Тіло лежало обличчям вниз. Піджак на спині повільно піднімався й опадав, немов легені Барнса продовжували працювати. Старий придивився і тикнув у спину тростиною.

— Сем. Йди сюди.

Я підійшов.

— Роздягни його. Тільки в рукавичках. І обережно.

— Вибуховий пристрій?

— Не базікай. І обережно.

Напевно, Старий здогадувався в чому справа. Я завжди думав, що в нього в голові комп'ютер, який робить вірні логічні висновки, навіть коли фактів дещиця — як ті вчені хлопці, які відновлюють вигляд доісторичних тварин за однісінькою кісточкою. Я натягнув рукавички — спеціальні рукавички: в таких можна й киплячу кислоту перемішувати, й на дотик визначити рельєф на монеті — потім заходився перевертати Барнса, щоб розщебнути піджак.

Спина в нього як і раніше ворушилася. Мені це зовсім не сподобалося: неприродно якось — і я поклав руку між лопаток.

У нормальної людини там хребет і м'язи. Тут же було щось м'яке й піддатливе. Я різко відсмикнув руку.

Мері мовчки подала мені ножиці зі столу Барнса, і я розрізав піджак. Під ним виявилася тонка сорочка, а між сорочкою і шкірою, від шиї і до середини спини було щось ще — товщиною близько 5 см, від чого і здавалося, що людина чи то горбиться, чи на спині у неї й справді невеликий горб.

Але ця штука пульсувала.

На наших очах "горб" повільно поповз зі спини, геть від нас. Я протягнув руку, щоб задерти сорочку, але Старий стукнув ціпком мені по пальцях.

— Ти все-таки виріши, що тобі потрібно, — сказав я, потираючи кісточки пальців.

Він мовчки засунув ціпок під сорочку, поворушив і помалу задер сорочку до плечей. Тепер вже не було завад, щоб розглянути цю тварюку.

Сіра, ледь прозора, з системою якихось органів по всьому тілу — безформна, але безперечно жива тварина. Вона перетекла на бік Барнса і, нездатна просунутися далі, завмерла між рукою і грудною кліткою.

— Бідолаха, — тихо вимовив старий.

— Що? ОЦЕ?

— Ні. Барнс. Коли все це закінчиться, нагадаєте мені, що він заслужив "Пурпурове серце". Треба буде простежити. ЯКЩО закінчиться. — Старий випрямився і заходився ходити по кабінету, немов геть-чисто забув про тварину, що примостилася під рукою мертвого Барнса.

Я позадкував, не спускаючи з тварини погляду й тримаючи її під прицілом. Швидко пересуватися вона схоже не могла, літати очевидно теж, але хто її знає, на що вона здатна. Мері підійшла, притиснулася до мене плечем, немов шукаючи розради, і я обійняв її вільною рукою.

На маленькому столику поряд з робочим столом Барнса лежала купка круглих коробок зі стереоплівкою. Старий взяв одну, витрусив касету й повернувся до нас.

— Це, думаю, підійде.

Він поставив коробку на підлогу поряд з сірою тварюкою і взявся заганяти її всередину, підштовхуючи ціпком. Замість цього тварюка перетекла ще глибше під руку Барнса і сховалася під тілом майже повністю. Я взяв труп за іншу руку і відтягнув вбік. Тварюка спочатку чіплялася, але потім гепнулася на підлогу. Ми з Мері налаштували зброю

на мінімальну потужність і під керівництвом Старого все-таки загнали тварюку в коробку, підпалюючи підлогу то з одного боку, то з іншого. Тварюка заповнила коробку майже до країв, і я відразу закрив її кришкою.

Старий взяв коробку під руку.

— Що ж, вперед, мої любі.

На порозі кабінету він обернувся, "попрощався" з Барнсом, потім зачинив двері, зупинився біля столу секретарки і сказав:

— Я зайду до містера Барнса завтра... Ні, я ще не знаю в який час. Попередньо зателефоную.

І ми неквапливо рушили до виходу: Старий притискав до себе лівою рукою коробку, я сторожко вслухався: чи підняв хтось тривогу. Мері без угаву базікала, ретельно зображаючи красиву дурку. Старий навіть зупинився у фойє купити сигару й розпитав клерка, як доїхати до потрібного нам місця — такий собі добродушний стариган, трохи збезглузділий, але надзвичайно зарозумілий.

Сівши в машину, він сказав куди їхати й попередив, щоб я не перевищував швидкість. Через якийсь час ми зупинилися біля авторемонтної майстерні й заїхали в гараж. Старий велів покликати керуючого й, коли той з'явився, сказав:

— Машина терміново потрібна містеру Малоне.

Цією кодовою фразою я і сам не раз користувався: через двадцять хвилин від машини залишаться лише безликі запчастини в шухлядах на полицях.

Керуючий оглянув нас, відіслав двох механіків з кабінету й коротко відповів:

— Сюди, будь ласка, через ці двері.

Ми опинилися в квартирі старої подружньої пари, де я і Мері стали брюнетами, а Старий повернув собі лисину. У мене з'явилися вуса. Мері, потрібно відзначити, виглядала з темним волоссям зовсім не гірше, ніж з рудим. Варіант "Кавано" відкинули: Мері перетворилася в медсестру, я — в шофера на службі в багатого старого-інваліда — як ведеться, з пледом і вічними примхами.

На вулиці нас чекала нова машина. Назад добулися спокійно. Можливо, нам навіть не потрібно було змінювати морквяного кольору шевелюри. Я налаштував екран на студію Де-Мойну, але, якщо поліція і знайшла труп містера Барнса, репортери про це ще не знали.

Ми рушили прямо в кабінет Старого і там відкрили коробку. Перед цим Старий послав за лікарем Грейвсом, керівником біологічної лабораторії Відділу, і все робилося за допомогою механічних маніпуляторів.

Виявилося, нам потрібні не маніпулятори, а протигази: кабінет заповнив сморід гниючої органіки. Довелося закрити коробку і ввімкнути вентиляцію на повну потужність.

— Що це за чортівня? — запитав Грейвс, гидливо наморщивши ніс.

Старий напівголосно вилаявся.

— Це я від тебе хочу дізнатись. Працювати в скафандрах, у стерильному боксі, і я забороняю думати, що ця тварюка вже мертва.

— Якщо вона жива, то я — королева Англії.

— Хто тебе знає? Але ризикувати я забороняю. Це — паразит, здатний присмоктуватися, наприклад, до людини й керувати її діями. Походження і метаболізм майже напевно інопланетні.

Грейвс фиркнув.

— Інопланетний паразит на людині? Це просто смішно. Занадто різні біохімічні процеси.

— Чорт би тебе забрав з твоїми теоріями! — буркотливо мовив Старий. — Коли ми його взяли, він прекрасно почував себе на людині. Якщо по-твоєму це означає, що організм земний, тоді я хочу знати, відкіля він взявся і де шукати інших. Досить припущень. Мені потрібні факти.

— Будуть тобі й факти! — роздратовано відповів біолог.

— Ворушися. І забудь про те, що тварюка мертва. Можливо, цей аромат — просто захисна реакція. Живою вона надзвичайно небезпечна. Якщо тварюка перебереться на когось з твоїх співробітників, мені, швидше за все, доведеться його вбити.

Остання фраза дещо зменшила Грейвсу гонору, і він мовчки вийшов.

Старий відкинувся на спинку крісла, важко зітхнув і закрив очі. Хвилин через п'ять відкрив і сказав:

— Скільки таких от "гірчичників" могло прибути на космічному кораблі розмірами з ту тарілку, яку ми бачили?

— А був взагалі корабель? — запитав я. — Фактів поки мало.

— Небагато, але і їх достатньо. Корабель був. І дотепер є.

— Нам потрібно було обстежити місце посадки.

— Там би нас і поховали. Ті шестеро наших хлопців теж не телепні були. Відповідай на запитання.

— Розміри корабля все одно не скажуть чогось однозначного про його вантажопідйомність: якщо не знаєш тип двигуна, дальність перельоту, і які умови потрібні пасажирам... Розмірковуєш, коли вузол почне затягуватися? Я думаю їх кілька сотень, а можливо й кілька тисяч.

— М-м-м..., мабуть так і є. А це означає, що в Айові зараз блукає кілька тисяч зомбі. Чи "євнухів", як назвала їх Мері. — Старий на секунду замислився. — Але як пробратися повз них в гарем? Не можна ж в дійсності перестріляти всіх згорблених в Айові. — Він ледь помітно посміхнувся. Розмови підуть.

— Можу підкинути інше цікаве питаннячко, — промовив я. — Якщо вчора в Айові приземлився один корабель, то скільки таких приземлиться завтра в Північній Дакоті? Або в Бразилії?

— Може бути й так... — Старий спохмурнів. — Мотузочка ж коротка.

— Тобто?

— До зашморгу зовсім нічого залишилося. Йдіть поки, дітки, погуляйте. Можливо, це остання можливість. Але з бази не йти.

Я відправився в "Косметику", повернув собі попередній колір шкіри й нормальні риси обличчя, відмок у ванні й побував у масажиста, а потім прямісінько в наш бар. Вирішив випити й розшукати Мері. Я, щоправда, не уявляв собі, як вона буде виглядати — блондинка, брюнетка чи рудоволоса, — але навіть секунди не сумнівався, що впізнаю ніжки.

Виявилося, волосся в неї руде. Мері сиділа за відгородженим столиком. Виглядала вона практично так само, як у той момент, коли я побачив її вперше.

— Привіт, сестричко, — сказав я, збираючись влаштуватися поряд.

— Привіт, братику. Залазь, — відповіла вона з посмішкою і посунулася.

Я вибив на клавіатурі віскі з водою і запитав:

— Ти й справді так виглядаєш?

Вона похитала головою.

— Бог з тобою. В дійсності в мене дві голови й смужки як у зебри. А ти?

— Мене мамця ще в дитинстві придушила подушкою, тому я і дотепер не знаю.

Вона знову окинула мене оцінюючим поглядом.

— Її неважко зрозуміти. Але в мене нерви міцніші, тому все добре, братику.

— Дякую на доброму слові, — відповів я. — І знаєш, давай облишимо ці дурниці щодо брата й сестри. Бо я якось скуто себе відчуваю.

— Як на мене, тобі це лише на користь.

— Мені? Так я ж тихий. І приязний. — Я міг би ще додати, що з такими дівчатами краще волю рукам не давати: якщо їй не

сподобається, дивись, і без рук можна залишитися. У Старого інші не працюють.

Вона посміхнулася.

— Та невже? Зате я не приязна. У всякому випадку, сьогодні. — Мері поставила келих на стіл. — Допивай краще й замов ще.

Я так і зробив. Ми продовжували сидіти поруч, просто насолоджуючись теплом і спокоєм. В нашій професії такі хвилини випадають не часто, і тому їх ще більше цінуєш.

Чомусь раптом подумалося, як гарно Мері виглядала б у другому кріслі біля каміну. Робота в мене така, що раніше я ніколи всерйоз думав про шлюб. Та й навіщо? На світі повно симпатичних дівчисьок. Але Мері сама була агентом; з нею і поговорити можна по-людськи. Я раптом зрозумів, що скажено самотній, і тягнеться це вже дуже давно.

— Мері...

— Так?

— Ти заміжня?

— Е-е-е... А чому ти запитуєш? Взагалі-то, ні. Але яка тобі... Яке це має значення?

— Має, — вперто сказав я.

Вона похитала головою.

— Я серйозно. От глянь на мене: руки, ноги на місці, зовсім ще не старий і завжди витираю ноги в передній. Чим не пара?

Вона розсміялася, але цілком добродушно.

— Краще готуватися потрібно. Мені здається, зараз ти імпровізував.

— Так і є.

— Гаразд, пробачаю. Але знаєш, хижаче, тобі варто попрацювати над технікою. Зовсім ні до чого втрачати голову й пропонувати жінці шлюбний контракт тільки через те, що тебе один раз відшили. Хто-небудь спіймає на слові.

— Але ж я серйозно, — мовив я ображено.

— Справді? І яке утримання ти пропонуєш?

— От чорт! Якщо ти наполягаєш на такому контракті, то я й на це згоден. Можеш цілком зберегти свій заробіток, і я готовий переводити тобі половину мого — якщо, звичайно, ти не звільнишся.

Вона похитала головою.

— Мені не потрібно буде наполягати на такого виду контракті з людиною, за яку я сама захочу вийти заміж...

— Я так і думав.

— Просто я спробувала довести, що це у тебе не всерйоз. — Мері підвела очі й додала вже м'якше, ніжніше: — Хоча, можливо, я помиляюся.

— Помиляєшся.

Вона знову похитала головою.

— Агентам не слід одружуватися.

— Агентам варто одружуватися лише на агентах.

Мері хотіла щось відповісти, але несподівано вираз її обличчя змінився. В ту ж мить мій телефон за вухом заговорив голосом Старого, і я зрозумів, що вона теж прислухається.

— Терміново до мене в кабінет, — наказав Старий.

Ми мовчки встали. У дверях Мері зупинилася і подивилася мені в очі.

— От саме тому говорити зараз про шлюб просто нерозсудливо. У нас робота не закінчена. Поки ми розмовляли, ти постійно думав про справу, і я теж.

— Я не думав.

— Не грайся зі мною! Сем… Уяви собі, що ти одружений і, прокинувшись, раптом виявляєш одну з тих тварюк на плечах у дружини. Уяви, що вона керує твоєю дружиною. — У її очах промайнув жах. — Чи уяви, що я побачила на плечах у тебе…

— Готовий ризикнути. І я не дозволю їм підібратися до тебе.

Вона доторкнулася до моєї щоки.

— Вірю.

Коли ми ввійшли до Старого, він підняв очі й сказав:

— Добре. Поїхали.

— Куди? — запитав я. — Чи мені не слід було задавати таке питання?

— У Білий Дім. До Президента. А тепер замовкни.

Вибору не було.

## Розділ 3

На початку лісової пожежі чи епідемії завжди існує можливість запобігти лиху мінімальними зусиллями, якщо діяти чітко й вчасно. І Старий вже вирішив, що потрібно зробити Президенту — оголосити на всій території країни надзвичайне становище, оточити де-Мойн і околиці кордонами й стріляти в кожного, хто спробує вибратися звідтіля. А потім почати випускати жителів по одному, неодмінно обшукуючи, щоб знайти всіх паразитів. Одночасно задіяти радарні служби, ракетників і космічні станції на виявлення і знищення інших невпізнаних кораблів.

Попередити увесь світ, попросити про допомогу — але не надто церемонитися з міжнародними законами, тому що мова йде про виживання людства в боротьбі проти інопланетних загарбників. І не має значення, звідки вони з'явилися — з Марсу, Венери, супутників Юпітера чи взагалі з іншої зоряної системи. Головне — відбити напад.

Старий володів унікальним хистом: факти дивні й неймовірні він підкоряв логіці з такою ж легкістю, як і найбуденніші. Ви скажете, не бозна який талант? Але більшість людей, зіштовхуючись з чимось таким, що суперечить життєвій логіці, взагалі перестають міркувати; фраза "Я просто не можу в це повірити" звучить заклинанням як для інтелектуалів, так і для недоумків.

А от для Старого це порожній звук. І до його гадки дослухається Президент.

Охорона з секретної служби працює серйозно. Рентгеноскоп зробив "біп", і мені довелося здати променемет. Мері виявилася просто ходячим арсеналом: машина подала сигнал чотири рази, потім ще раз коротко булькнула, хоча я готовий був заприсягтися, що їй навіть корінець від податкової квитанції ніде сховати. Старий віддав ціпок сам.

Наші аудіокапсули виявив як рентгеноскоп так і детектор металу, але хірургічні операції — це вже поза межами компетенції охорони. Вони квапливо порадилися, після чого їх начальник вирішив, що предмети, імплантовані під шкіру, зброєю можна не вважати. У нас взяли відбитки пальців, сфотографували сітківку й тільки тоді провели до приймальні. Але відразу до Президента пустили лише одного Старого.

Через якийсь час нам теж дозволили увійти. Старий нас відрекомендував, і я зніяковіло пробурмотів щось у відповідь. Мері лише стримано уклонилася. Президент сказав, що радий з нами познайомитися, і "увімкнув" свою знамениту посмішку — ту саму, яку ви часто бачите на екрані телевізора, — через це мені відразу повірилось, що він дійсно радий зустрічі. Я раптом відчув себе тепло, спокійно й перестав бентежитися.

Найперше Старий велів доповісти про все, що я робив, бачив і чув, виконуючи останнє завдання. Добравшись до того місця в розповіді, де мені довелося вбити Барнса, я спробував спіймати погляд Старого, але він дивився кудись у простір, і я не став згадувати про його наказ стріляти. Сказав просто, що вбив Барнса, захищаючи другого агента — Мері, коли керуючий телестудією потягнувся за пістолетом. Старий відразу мене перебив:

— Повний звіт!

Довелося додати про його наказ стріляти. Президент перевів погляд на Старого, але на цьому його реакція і скінчилася. Я розповів про

паразита й, оскільки, будь-хто мене не зупиняв, то й про все, що сталося потім.

Потім настала черга Мері. Вона досить плутано намагалася пояснити Президенту, чому розраховує на якусь реакцію з боку нормальних чоловіків — реакцію, якої не було в молодих Маклейнів, поліцейського і Барнса, — але тут він сам допоміг їй, посміхнувшись і сказавши:

— Мила дівчино, я вам охоче вірю.

Мері почервоніла, Президент дослухав її до кінця вже з серйозним виразом обличчя, і на декілька хвилин задумався. Потім звернувся до Старого:

— Ендрю, твій відділ завжди надавав мені неоціненну допомогу. Траплялось так, що звіти, які ти надсилав, повертали шлях розвитку історії...

Старий фиркнув.

— Це значить "ні", чи не так?

— Я цього не казав.

— Але збирався.

Президент знизав плечима.

— Я хотів запропонувати, щоб твої молоді люди нас на деякий час залишили. Ти, звичайно, геній, Ендрю, але й генії помиляються.

—Том, оскільки я передбачав подібну реакцію, то привіз із собою свідків. Це не гіпноз і не наркотичні галюцинації. Можеш викликати своїх психологів — нехай спробують спіймати їх на неправді.

— Я не сумніваюся, що в подібних речах ти знаєшся навіть краще, ніж кожен з моїх фахівців. Візьмемо, наприклад, цього молодого чоловіка — щоб вигородити тебе, він готовий піти на ризик бути обвинуваченим у вбивстві. Ти буквально надихаєш на відданість, Ендрю. А що стосується молодої леді — подумай, Ендрю, я не можу почати воєнні дії, спираючись лише на жіночу інтуїцію.

Мері ступнула вперед.

— Пане Президенте, — сказала вона переконано, — я абсолютно впевнена в тому, що кажу. Я завжди це почуваю. Не можу пояснити, як саме, але ті люди не мали чогось спільного з нормальними чоловіками.

— Так, але ви забули про цілком очевидне пояснення — можливо, це й справді, перепрошую, "євнухи". Такі нещасні, на жаль, зустрічаються. І за законами ймовірності вам запросто могли зустрітися четверо за один день.

Мері замовкла. Зате заговорив Старий:

— Чорт забери, Том! — Я навіть здригнувся: ну хіба можна так розмовляти з Президентом? — Я ж знав тебе ще в ті дні, коли ти працював у сенатській комісії, а сам я був у тебе головним шпиком. І ти прекрасно розумієш, що я не прийшов би до тебе з подібною казкою, якби міг знайти якесь інше пояснення. Як щодо космічного корабля? Що там всередині? Чому я не міг потрапити на місце посадки? — Старий витяг знімок, зроблений з космічної станції "Бета" й підіпхнув його під ніс президенту.

Це, втім, не справило на нього якогось враження.

— А й справді, факти... Ми обоє з тобою небайдужі до фактів. Але крім твого Відділу, у мене є й інші джерела інформації. От цей знімок, наприклад. Ти, коли телефонував, особливо підкреслював важливість фотознімка. Однак місце розташування ферми Маклейнів, зазначене в земельних книгах округу, цілком збігається з координатами об'єкту на цій фотографії. — Президент підняв погляд і подивився в очі Старому. — Я одного разу заблукав в околицях власного заміського будинку. А ти, Ендрю, навіть не знаєш тих місць.

— Том...

— Що, Ендрю?

— Може то ти, раптом, сам їздив перевіряти карти округу?

— Ні, зрозуміло.

— Слава богу, а то в тебе на плечах вже висіло б фунти три пульсуючого желе — й тоді Сполученим Штатам кінець! Можеш не сумніватися: і клерк в столиці округу, і агент, якого ти послав, вже тягають на плечах таких паразитів. Та й шеф поліції де-Мойну, й редактори місцевих газет, і авіадиспетчери, й поліцейські — коротше всі люди на всіх ключових постах. Том, я не знаю з чим ми зіткнулись, але вони ж то напевно розуміють, що ми собою являємо, й планомірно відтинають нервові клітини соціального організму, перш ніж ці клітини зможуть послати сигнали. Або ж замість істинної, видають помилкову інформацію, як у випадку з Барнсом. Так що, пане Президенте, ви повинні негайно віддати наказ про найжорсткіші карантинні заходи в цьому регіоні. Іншого шляху нема!

— Так, Барнс... — тихо повторив Президент. — Ендрю, я сподівався, що мені не доведеться вдаватися до цього... — Він клацнув тумблером на селекторі. — Дайте мені станцію стереомовлення в де-Мойні, кабінет керуючого.

Екран на столі засвітився майже відразу. Президент натиснув ще одну кнопку, й увімкнувся великий настінний екран. Перед нами виник кабінет керуючого станцією, де ми побували всього кілька годин тому.

Майже весь екран затуляла фігура людини — і це був Барнс.

Чи його двійник. Якщо мені трапляється вбивати когось, ті люди вже не повстають з мертвих. Побачене мене вразило, але я все-таки вірю в себе. І у свій променемет.

— Ви мене викликали, пане Президент? — Судячи з голосу, людина була трохи ошелешена виявленою їй честю.

— Так, дякую вам. Містер Барнс, ви впізнаєте цих людей?

На обличчі Барнса з'явився здивований вираз.

— Боюся, ні. А повинен?

Отут втрутився Старий.

— Скажіть йому, щоб запросив своїх секретарів і помічників.

Президент здивувався, але прохання виконав. У кабінеті з'явилося ще кілька людей — в основному, дівчата, — і я відразу впізнав секретарку, яка сиділа в приймальні Барнса. "Ой, та це ж Президент", — пискнула раптом одна з дівчат.

Нас будь-хто не впізнав. Щодо мене й Старого це й не дивно, але Мері виглядала так само, як і тоді, а я не маю сумнівів, що будь-якій жінці, яка її бачила, образ Мері вкарбувався в пам'ять назавжди.

І ще я помітив: всі вони горбилися.

Після цього Президент нас просто випровадив. Прощаючись, він поклав руку Старому на плече й сказав:

— Й справді, Ендрю, республіка вистоїть. Якось-то ми її й витягнемо.

Через десять хвилин ми вже стояли під холодним вітром на платформі Рок-Крик. Старий немов став менший зростом і дійсно постарів.

— Що тепер, бос?

— Ґа?… Для вас — нічого. Відпочивайте до подальших розпоряджень.

— Я б хотів ще раз зазирнути до Барнса.

— В Айову не суньсь. Це наказ.

— М-м-м… А що ти збираєшся робити, якщо не секрет?

— Збираюся гайнути в Флориду. Ляжу на гарячий пісок і буду чекати, поки увесь світ не полетить до чортів. Якщо в тебе вистачить глузду, ти вчиниш так само. Часу залишилося зовсім мало.

Він розправив плечі й рушив геть. Я розправив плечі й рушив геть. Потім обернувся, але Мері вже пішла. На платформі її не було. Я наздогнав Старого й запитав:

— Перепрошую, бос, а де Мері?

— А? Відпочиває, напевно. Все. Мене не турбувати.

Я хотів було розшукати Мері по системі зв'язку нашого відділу, але згадав, що не знаю ні її справжнього імені, ні коду, ні ідентифікаційного номеру. А скандалити й вимагати, щоб мені знайшли її за описом, просто безглуздо. Тільки в "Косметиці" знають, як насправді виглядає агент, але вони не зізнаються. Сам я знав лише, що вона двічі була на завданні рудоволосою і виглядала — на мій погляд — як пояснення "чому чоловіки б'ються". Спробуйте закодувати таку інформацію в телефонний апарат!

Коротше, я просто зняв собі кімнату.

Роберт Гейнлейн (Хайнлайн)

Ляльководи

Розділи 04-05-06

4

Прокинувся я вже в сутінках. Кімната, в якій я був, мала справжнє вікно — Відділ платить добре і я міг дозволити собі маленькі розкоші. Я дивився назовні, спостерігаючи як оживає з приходом ночі столиця. Огинаючи меморіальний комплекс, йшла вдалину ріка; Було літо й вище за течією, за межею округу, у воду додавали флуоресцин, і від цього ріка світилася вночі переливами рожевого, бурштинового, смарагдового й яскраво-вогняного кольорів. По яскравих смугах вештalися туди-сюди прогулянкові катери, кожен заповнений парочками, у яких, без сумніву, "одне на думці".

На суходолі, подекуди, посеред старіших будівель, запалювалися бульбашкоподібні куполи, від чого місто ставало схожим на якусь казкову країну вогнів. На сході, де в свій час впала бомба, старих будинків не було взагалі, й увесь район здавався величезним

Великодним кошиком оздоблених крашанок, { — точніше, гігантських шкарлупок}, освітлених зсередини.

Напевно, мені доводилося бачити Столицю вночі частіше аніж більшості людей, в зв'язку з моєю діяльністю, і, хоч мені подобалось місто, я про це не задумувався. Але сьогодні в мене виникло таке відчуття, наче це "востаннє". Тільки не від краси стискало горло — від розуміння, що там, внизу, під покривом м'якого світла — люди, живі люди, особистості, і всі зайняті своїми звичними справами, люблять, сваряться; як кому подобається — коротше кожний робить, чорт забери, що йому хочеться, як кажуть, під виноградником своїм і під своєю смоківницею, і будь-хто не зазнає страху.

Я думав про всіх цих людей, і мені уявлялась зовсім інша картина: милі добрі люди, але в кожного — паразит, що присмоктався за плічми, який рухає їхніми ногами й руками, змушує говорити, що йому потрібно, і йти, куди йому хочеться.

Пекельне життя з дзвіночком під владою комісарів не може бути настільки поганим. Я знаю — мені доводилось бути за Завісою [залізною]. (Hell's bells-life under the commissars couldn't be that bad. I know-I've been behind the Curtain.) [Те, що цей абзац був пропущений рос. перекладачем, не дивно якщо припустити, що перекладався текст до 1990р; якщо пізніше — теж не дивно. Хоча оригінал дивний: де там дефіс, а де тире здогадатись важко].

Подумавши про це, я дав клятву: якщо переможуть паразити, я краще загину, але не дозволю такій тварині їздити в мене на спині. Агентові Відділу це не складно, досить відкусити ніготь, якщо руки зв'язані або ще щось, є безліч інших способів. Старий планує на всі випадки життя.

Але він планував подібні речі зовсім для інших цілей, і я це знав. Наша з ним справа — охороняти безпеку людей, а не просто втікати, коли стає занадто туго.

Але зробити зараз хоч щось я все одно не міг. Тому відвернувся від вікна й подумав, що мені, мабуть, не вистачає компанії. У кімнаті виявився стандартний каталог "ескорт-бюро" і "агентств моделей", який можна знайти майже в кожному великому готелі; я погортав його й закрив. Веселі подруги мене зовсім не цікавили, я хотів бачити лише одну-єдину дівчину, ту саму, неприступну. От тільки де її шукати?

Я завжди ношу з собою пластянку з пігулками "Темпус фугіт" {час летить (лат.)} — струс для рефлексів; не раз бувало, допомагала мені впоратися з важкими ситуаціями. Й хоч би що там писали всілякі панікери, ці пігулки зовсім не спричиняли патологічної схильності, як, наприклад, гашиш.

Хоча, звичайно, який-небудь пурист [Пер. ru-Ua: Прихильник пуризму; ПУРИЗМ, (фр. purisme < лат. pыrus чистий). 1. Прагнення до чистоти й строгості звичаїв, іноді показне.] міг би сказати, що я приохотився, тому що я іноді приймав їх, щоб вільна доба здавалась тижнем відпустки. І мені подобалося легке ейфорійне відчуття, яке вони викликали. Але головне — це властивість розтягувати суб'єктивний час в десять і більше разів, кришити його на найдрібніші відрізки, за рахунок чого в ті ж календарні терміни можна прожити набагато довше. Так, звісно, я знаю ту моторошну історію про людину, яка зістарилася і вмерла за один місяць, тому що приймала пігулки одну за другою, але я користуюся ними лише зрідка.

А можливо, та людина знала, що робила. Вона прожила довге щасливе життя — не сумнівайтесь, щасливе — і зрештою вмерла теж щасливою. Яка різниця, що сонце вставало для неї тільки тридцять разів? Хто веде лічбу щастю і встановлює правила?

Я сидів, дивлячись на пластянку з пігулками, і думав, що там досить за моїм особистим часом — роки на два. Забитися б у нору й закрити вхід...

Я витрусив на долоню дві штуки, налив склянку води. Потім запхнув їх назад у пластянку, начепив пістолет і апарат зв'язку, вийшов з готелю і попрямував в Бібліотеку Конґресу.

Дорогою зупинився в барі й переглянув останні новини. З Айови їх не було, але з іншого боку, коли це в Айові взагалі що-небудь трапляється?

У бібліотеці я відразу попрямував у довідковий відділ і взявся за каталог, вишукуючи за допомогою "блимавок" потрібні теми: від "літаючих тарілок" до "літаючих дисків", потім до "проекту "Блюдце"", через "вогні в небі", "комети", "дифузійну теорію виникнення життя", дві дюжини тупикових маршрутів і всіляку білянаукову дурню для недоумкуватих. Де руда, а де порожня порода? Лише з лічильником Ґейґера й визначиш. Тим більше, що найпотрібніша інформація ховається, можливо, під семантичним кодом де-небудь між байками Езопа й міфами про загублений континент.

Однак через годину я все-таки підібрав цілу купку селекційних карток, вручив їх весталці за стійкою, і та взялася згодовувати їх машині. Нарешті вона закінчила й мовила:

— Більшість плівок, які ви замовили, вже видані. Інші документи доставлять в зал 9-А. На ескалатор, будь ласка.

У залі 9-а працювала тільки одна людина. Ця людина підняла голову і сказала:

— Ну й ну! Вовк власною персоною. Як ти мене розшукав? Я була впевнена, що пішла непомітно.

— Здоров Мері, — сказав я.

— Здоров, — відповіла вона, — й всього найкращого. Я все ще неприязна, й мені потрібно працювати.

Я розлютився.

— Знаєш що, грубіянко, тобі це може здатися дивним, але я прийшов сюди аж ніяк не задля твоїх, без сумніву, прекрасних очей. Час від часу я теж, трапляється, працюю. Але можеш заспокоїтися: як тільки мої плівки прибудуть, я змиюся звідси до дідька й знайду собі інший зал. Порожній.

Замість спалаху у відповідь вона раптом зм'якшилася.

— Вибач, Сем. Жінці часом доводиться вислуховувати ті самі слова сотні разів. Сідай.

— Та вже ні, дякую. Я все-таки піду. Мені потрібно працювати.

— Залишися, — попросила вона. — Дивись, тут написано: якщо ти віднесеш плівки з того залу, куди вони доставлені, сортувальна машина просто згорить від натуги, а головний бібліотекар цілком збожеволіє.

— Я, коли закінчу, поверну їх сюди.

Вона взяла мене за руку, і я відчув, як у мене по шкірі побігли приємні теплі мурашки.

— Ну, будь ласка, Сем. Вибач мені.

Я сів і посміхнувся.

— Тепер мене будь-хто не змусить піти. Я не випущу тебе з очей, поки не довідаюся твій номер телефону, адресу й справжній колір волосся.

— Вовк, — м'яко сказала Мері. — Ти ніколи не довідаєшся ні перше, ні друге, ні третє.

Вона демонстративно ткнулась у візор проекційної машини, немов мене поруч і не було.

Труба пневмодоставки дзвякнула, і в приймальний кошик посипалися замовлені касети. Я склав їх купкою поруч із сусідньою машиною, але одна покотилася, вдарилася в стопку касет, які переглядала Мері, й вони розсипалися по столу. Я взяв, як мені здалося, свою плівку, глянув спочатку на один бік, де стояв серійний номер і крапковий код для селекторної машини, перевернув, прочитав назву й поклав у свою купку.

— Агов! Це моя!

— Чорта з два, — відповів я чемно.

— Моя! Я збиралася дивитись її наступною.

Взагалі-то, до мене рано чи пізно завжди доходить. Мері, певна річ, прийшла сюди не заради історії взуттєвого дизайну. Я взяв ще кілька її касет і прочитав назви.

— То от чому потрібні мені касети виявилися на руках. Однак ти багато чого пропустила. — І я присунув їй свою купку.

Мері переглянула назви й звалила свої і мої касети в загальну купу.

— Ми їх поділимо, чи кожен буде дивитися всі?

— Навпіл, щоб відсіяти сміття, а все важливе будемо дивитися разом, вирішив я. Почали.

Навіть після того, як я своїми очима побачив паразита на спині бідолахи Барнса, після запевнень Старого про те, що "тарілка" дійсно приземлилася, я виявився неготовим до тих гір фактів, які можна знайти в інформаційних завалах звичайної публічної бібліотеки [пер. ru-Ua: Як на мене, то це кумедна характеристика для Бібліотеки Конгресу США, яка працює ЦІЛОДОБОВО і має в каталозі, станом на 2004р, 119МЛН назв з можливістю багатофакторного пошуку] Чорт би забрав Діґбі з його оцінною формулою! Факти незаперечно свідчили, що Землю відвідували інопланетні кораблі, причому неодноразово.

Безліч повідомлень було зареєстровано ще до виходу людства в космос — починаючи з сімнадцятого століття і навіть раніше, хоча навряд чи можна вважати достовірними повідомлення тих часів, коли "наука" означала посилання на Аристотеля. Перші систематизовані дані з'явилися в 40-ві і 50-ті роки двадцятого століття. Наступний сплеск відбувся в 80-ті. Я помітив деяку закономірність і почав виписувати дати. Виходило, що дивні об'єкти в небі з'являлися у великій кількості приблизно з тридцятирічною періодичністю, хоча можливо, фахівець зі статистичної обробки даних дав би точнішу відповідь.

Тема літаючих тарілок була прямо пов'язана з "таємничими зникненнями", і не тільки тому, що обидві вони входили в один і той же розділ з морськими зміями, кривавими дощами й іншими незбагненними явищами. Існувало безліч підтверджених документами прикладів, коли пілоти, що переслідували "тарілки", безвісти зникали — офіційні інстанції давали в таких випадках "найпростіші" пояснення: розбився і не знайдений.

В мене з'явилась нова думка, і я вирішив перевірити, чи є у таємничих зникнень тридцятирічний цикл, і якщо так, то чи збігається він з циклічним рухом якого-небудь з об'єктів зоряного неба. Впевненості в успіху в мене не було: занадто багато даних і мало відхилень, оскільки дуже значна кількість людей зникає в рік з інших причин. Однак статистичний облік вівся роки, і не всі записи загинули під час бомбувань. Я відзначив, що треба буде відправити ці дані для професійної оцінки.

За ніч роботи ми з Мері не обмінялися і трьома словами. Потім, потягуючись, встали. Я позичив їй дріб'язок, щоб опустити в машину і зробити мікрокопії тих записів, які вона відібрала (і чому жінки завжди не носять з собою дріб'язок?), а також викупив свої касети.

— Ну, то який вирок? — запитав я.

— Я почуваю себе, як горобець, що побудував затишне гніздечко у водостічному жолобі.

Я процитував закінчення віршика й сказав:

— Певно, з нами буде те ж саме: так будь-чому й не навчившись, ми знову побудуємо гніздо в жолобі.

— Нізащо! Сем, треба щось робити! Тут простежується чітка закономірність, і цього разу вони хочуть залишитися.

— Можливо. Особисто я, навіть думаю, що твоя правда.

— Але що ж робити?

— Ясонько, настав час тобі зрозуміти, що в країні сліпих навіть одноокому живеться несолодко.

— Не будь циніком. Часу нема.

— Саме так, нема. Ходімо.

До світанку залишалося майже нічого, й бібліотека практично спорожніла.

— Знаєш, що? — сказав я. — Давай візьмемо барило пива, відвеземо до мене в готель і все гарненько обговоримо.

Вона похитала головою.

— Тільки не до тебе.

— Чорт! Це ж у справі!

— Поїхали до мене додому. Всього дві сотні миль. Я приготую сніданок.

Я вчасно згадав мету свого життя і посміхнувся.

— Краща ідея за всю ніч. Але якщо серйозно: чому не до мене в готель? Півгодини заощадимо.

— А чим тобі не подобається моя квартира? Я ж не кусаюся.

— Шкода. Але все-таки, чому раптом така зміна?

— М-м-м… Можливо, я хотіла б показати тобі ведмежі капкани біля мого ліжка. А можливо, довести, що вмію готувати. — На її щоках з'явилися маленькі ямочки.

Я зупинив таксі, і ми попрямували до неї додому.

Зачинивши двері, вона передусім старанно обстежила квартиру, потім повернулася і сказала:

— Повернися. Хочу помацати твою спину.

— Нічого...

— Повернися!

Я замовк, і вона простукала кісточками пальців мої плечі.

— Тепер перевір мене.

— Із задоволенням! — Однак я вже зрозумів, до чого все це, й зробив, що потрібно і як потрібно. Під сукнею не виявилося чогось незвичного: лише гарненька дівчина й кілька смертоносних іграшок.

Вона повернулася до мене обличчям і полегшено зітхнула.

— От тому я і не хотіла їхати до тебе в готель. Тепер я вперше, відтоді як побачила цю тварину на спині керуючого станцією, впевнена, що ми в безпеці. Квартира цілком герметична. Йдучи геть, я завжди відключаю повітря, і до мого приходу вона — як сейф у підвалі банку.

— А як щодо вентиляційних душників?

— Я не вмикала систему кондиціонування. Цього разу просто відкрила один із запасних балонів, що встановлені на випадок нальоту. Можеш не турбуватися про безпеку. Що тобі приготувати?

— Можливо, доля надішле мені трошки просмажений біфштекс?

Доля виявилася прихильною. За їжею ми дивилися програму новин, але з Айови як і раніше новин не було.

5

Ведмежі капкани я так і не побачив: Мері просто замкнула двері в спальню. Через три години вона мене розбудила, й ми поснідали вдруге. Потім запалили сигарети, і я ввімкнув теленовини. Крім претенденток на звання міс Америка, там будь-чого не показували. В інший час претендентки не залишили б мене байдужим, але оскільки всі вони не горбились, а горб під купальником приховати просто неможливо, передача не здалася важливою.

— То що далі? — запитав я.

— Потрібно систематизувати факти й ткнути Президента в них носом.

— Як?

— Потрібно знову його побачити.

— Як? — повторив я.

Відповіді в неї не було.

— Очевидно, у нас є лише один шлях: через Старого.

Я спробував з'єднатися з ним, використовуючи обидва наші коди, для того щоб Мері теж брала участь у розмові, але у відповідь почув:

— Перший заступник Олдфілд. Слухаю.

— Мені потрібен Старий.

Коротка пауза, потім:

— З особистої справи чи службової?

— Мабуть, з особистої.

— З особистих питань я вас з'єднувати не стану, а всі службові можете вирішувати зі мною.

Дуже хотілося сказати, що я про нього думаю, але мені вдалось стриматися і обмежитись розривом зв'язку. Далі набрав ще один код, спеціальний код Старого — цим сигналом його з могили підняти можна, але не дай боже комусь з агентів скористатися кодом без важливого приводу.

Старий відповів чергою лайок.

— Бос, — перебив я його, — це щодо Айови...

Він одразу втихомирився.

— Так?

— Ми з Мері нагромадили за ніч деякі дані, й хочемо все це обговорити.

Знову лайки. Він розпорядився передати дані в аналітичний відділ і додав, що при наступній зустрічі відірве мені вуха.

— Бос! — підвищив я голос.

— Що?..

— Якщо ви хочете все покинути, ми готові зробити те ж саме. Я і Мері можемо подати у відставку безпосередньо зараз. І це цілком серйозно.

Мері скинула брови, але промовчала. Старий теж довго мовчав і нарешті вичавив втомленим голосом:

— Готель "Палмглейд" на півночі Майамі-Біч.

— Їдемо.

Я замовив таксі, й ми піднялися на дах. Дотримуючись моїх вказівок, водій зробив гак, пролетівши над океаном, щоб не гаяти час у густих транспортних потоках над Кароліною, тому добулись ми досить швидко.

Старий лежав з похмурим виразом обличчя і, поки ми доповідали, задумливо просіював пісок між пальцями. Я навіть прихопив із собою "проектор", щоб він міг переглянути запис.

Коли ми дійшли до тридцятирічного циклу, Старий скинув погляд, але промовчав і, лише коли я згадав про можливу кореляцію із циклічністю зникнень, з'єднався з Відділом.

— Дайте мені аналітичну службу. Пітер? Здоров. Мені потрібен графік непояснених зникнень, починаючи з 1800 року. Що? Згладиш відомі фактори й відкинеш стабільний рівень. Мені потрібні стрибки й спади. Коли? Дві години тому. Чого ти ще чекаєш?

Він підвівся на ноги, дозволивши мені вручити йому ціпок, і сказав:

— Добре, пора назад.

— У Білий дім? — з надією запитала Мері.

— Що? Коли ти підростеш? У вас немає чогось такого, що могло б переконати Президента.

— А... а що ж тоді?

— Не знаю. А якщо тобі чого-небудь на думку не спадає то краще поки помовч.

У Старого була машина, і на зворотному шляху мені довелося нею кермувати. Зрештою передавши керування автопілоту, я сказав:

— Бос, я здається придумав, що може переконати Президента.

Старий фиркнув, але приготувався слухати.

План такий: послати двох агентів а Айову, скажімо мене і ще когось. Другий агент буде постійно знімати мене телекамерою. Ваше завдання — змусити Президента дивитися.

— А припустімо, не буде на що дивитися?

— Ну, я вже подбаю, щоб було. Рушу аж до місця посадки, прорвуся. У вас будуть знімки справжнього корабля, з близької відстані, і їх побачать безпосередньо в Білому домі. А потім я подамся в контору до Барнса й займуся цим згорбленим збіговиськом. Буду здирати сорочки прямо перед камерою. Ніяких там ніжностей — зривати й викривати.

— Ти розумієш, що шансів в тебе не більше, ніж у миші на котячому з'їзді?

— Думаю це не так. Якихось надлюдських можливостей у них нема. Готовий посперечатися: вони можуть саме стільки, скільки може тіло людини, яка потрапила в їх владу. Я не збираюся в мученики, але так чи інакше знімки добуду.

— Х-м-м…

— Непоганий план, — втрутилась Мері. Я буду другим агентом. Я вмію…

Ми зі Старим одночасно сказали "ні", і я одразу ж почервонів: не моя прерогатива. Мері запропонувала:

— Я хотіла сказати, що це цілком логічний вибір, оскільки я володію… е-е-е… даром виявляти чоловіків, яких осідлали паразити.

— Ні, — повторив Старий. — Там, куди він налаштувався, вони всі з паразитами. У всякому випадку, я буду так вважати, поки не дістану доказів протилежного. І зрештою, я приготував для тебе інше завдання.

Мері варто було би промовчати, але вона запитала:

— Яке? Що може бути важливішим?

— Інша робота теж важлива, — сказав Старий спокійно. — Я призначаю тебе охоронцем Президента.

— О! — вона на секунду задумалася. — Однак, бос… я не впевнена, що зумію виявити жінку з паразитом. У мене… е-е-е… інша спеціалізація.

— Що ж, тоді ми заберемо звідтіля всіх секретарок. І Мері… тобі доведеться стежити за самим Президентом теж.

Знову коротка пауза.

— Але припустімо, я виявлю, що якимсь чином йому все-таки підсадили паразита?

— Тоді ти зробиш те, що необхідно, місце президента займе віце-президент, а тебе розстріляють за зраду. Однак повернемося до першого плану. Ми пошлемо Джарвіса з камерою і додамо Девідсона, щоб тримав його під прицілом. Поки Джарвіс буде знімати тебе, Девідсон буде стежити за ним, а ти, якщо вдасться, не забувай поглядати на Девідсона.

— Отже, думаєте, це нам вдасться?

— Ні, взагалі-то, але будь-який план краще, ніж ніякого. І може, це їх трохи розворушить.

Ми — Джарвіс, Девідсон і я — вирушили в Айову, а Старий тим часом поїхав до Вашингтону. Безпосередньо перед від'їздом Мері відвела мене вбік, потім притягнула за вуха, міцно поцілувала й сказала:

— Обов'язково повертайся, Сем.

Я розчулився, як п'ятнадцятирічний хлопчисько.

Девідсон приземлив машину відразу за зруйнованим мостом, що ми його знайшли в першу поїздку. Я вказував, куди їхати, користуючись картою, де було позначено справжнє місце посадки космічного корабля. Як відправний пункт міст підходив ідеально. За дві десяті милі на схід від потрібного місця ми звернули з дороги й рушили до мети навпростець, через чагарник.

Вірніше сказати, в напрямку мети. Попереду чорніла величезна вигоріла галявина, і ми вирішили пройтися пішки. Місце, зазначене на

знімку з орбіти, розташовувалося саме в центрі згарища, але хоча б якусінької літаючої тарілки там не було. А щоб довести, що вона тут сідала, знадобився б, напевно, фахівець кращий від мене. Пожежа знищила всі сліди.

Джарвіс старанно зняв на плівку галявину, але я вже зрозумів, що слимаки в черговий раз нас обійшли. Дорогою до машини, ми зустріли старого фермера. Ми, як було домовлено, трималися насторожі.

— Нищівна пожежа, — зауважив я, заходячи збоку.

— Так і є, — зажурливо відповів він. — Дві мої кращі дійні корови згоріли, справжнє лихо. А ви з газети?

— Так, — погодився я, — але, схоже, ми приїхали марно.

Мені дуже не вистачало Мері. Я не знав, що й думати: звичайно, може цей тип завжди горбиться… Але якщо Старий не помилився щодо корабля — а він ПОВИНЕН бути правий, — то цей, на вигляд сільський роззява, знає про нього, й, таким чином, покриває прибульців. А отже, в нього на спині паразит.

Я вирішив, що повинен спробувати. Спіймати живого паразита й зазняти його для Білого дому було набагато простіше в лісі, аніж десь в людному місці. Я кинув погляд на своїх товаришів: вони чекали мого сигналу; Джарвіс знімав безупинно.

Коли фермер повернувся, я збив його з ніг, впав зверху й вчепився в сорочку. Джарвіс підскочив ближче й приготувався знімати крупним планом. Фермер не встиг і охнути, а я вже задер на ньому сорочку.

На спині не було чогось незвичного — ані паразита, ані якихось слідів. І в інших місцях теж: ми перевірили.

Я допоміг йому піднятися, обтрусив одяг — він весь забруднився в попелі й пробурмотів:

— Винний, прошу пробачення...

Фермер трясся від злості.

— Щоб тобі порожньо було, ти... ти... — Очевидно, він навіть не міг з ходу підібрати для мене досить сильних слів, лише губи тремтіли. — Я на вас у поліцію поскаржуся! А було б мені років на двадцять менше, то я б і сам всіх трьох відлупцював!

— Вибач, батьку, помилка сталася.

— Помилка! — В обличчі його щось раптом змінилося, і я подумав, що він от-от заплаче. — Повертаюся з Омахи, а тут будинок згорів, половини череди нема, та ще й зять кудись запропав. Виходжу подивитися, що за чужинці тут ходять по моїй землі, а мене хіба що на шматки не рвуть. Нічого собі помилка! І куди світ котиться?!

Напевно, я міг би йому пояснити, куди, але не став. Хотів запропонувати йому грошей, щоб якось згладити провину, але він ударив мене по руці, й гроші полетіли на землю. Підібравши хвости, ми забралися.

Вже на дорозі Девідсон запитав:

— Ти впевнений, що все йде як треба?

— Припустімо, я можу помилитися, — сердито відповів я, — але ти коли-небудь чув, щоб помилявся Старий?

— М-м-м... ні. Куди тепер?

— У студію стереомовлення. Там-то вже точно помилки не буде.

Службовець застави біля в'їзду в Де-Мойн гаявся і не піднімав бар'єр. Він перевірив по своїй записній книжці, глянув на наші номерні пластини й сказав:

— Шериф повідомив, що ця машина в розшуку. Давайте праворуч.

— Праворуч, так праворуч, — не став сперечатися я, дав футів тридцять назад і вичавив газ на повну. Машини в нас у Відділі й особливо міцні, й особливо потужні — що виявилося досить доречним: бар'єр теж зробили на совість. Минаючи заставу, я навіть не пригальмував.

— Вже цікаво, — мовив Девідсон трохи здивовано. — Ти як і раніше впевнений, що все відбувається, як треба?

— Досить базікати, — прикрикнув я. — І запам'ятаєте, ви, обидва: швидш за все, ми звідтіля не виберемося. Але ми зобов'язані зняти й передати все, що відбудеться.

— Як скажеш, бос.

Якщо нас хтось і переслідував, то я гнав так швидко, що всі переслідувачі залишилися позаду. Перед входом в студію машина різко загальмувала, ми вискочили й кинулися вперед. Отут вже не до м'яких методів "дядечка Чарлі". Ми просто влетіли в ліфт, я натиснув кнопку поверху, де розміщувався кабінет Барнса. Піднявшись ми залишили ліфт відкритим. Секретарка в приймальні спробувала нас зупинити, але ми, не звертаючи на неї уваги, рушили далі. Дівчата за іншими столами відірвалися від роботи й уп'ялися на нас. Я підійшов до дверей Барнса й смикнув за ручку. Замкнено. Я повернувся до його секретарки.

— Де Барнс?

— Вибачте, як мені доповісти? — Безпристрасно й чемно.

Я сковзнув поглядом по її плечах. Так і є, горб. Боже, подумав я, ну тепер-то вже напевно. Вона була тут, коли я вбив Барнса.

І перегнувшись через стіл я задер їй блузку.

Точно! Я не міг помилитися. Вже вдруге я дивився на живого паразита.

Вона пручалася, дряпалася і навіть намагалася мене вкусити. Я вдарив її по шиї, ледь не умазавшись в слимака, і вона обм'якла. Потім я тикнув її трьома пальцями в живіт, розвернув і закричав:

— Джарвісе! Крупний план!

Цей ідіот длубався в камері, повернувшись до мене своїм товстим задом, потім випрямився і сказав:

— Все. Накрилася.

— Лагодь! Швидко!

У дальньому кінці приймальні піднялася з-за столу стенографістка й вистрілила в камеру. Влучила, але Девідсон відразу зрізав її своїм променем. І немов за сигналом, відразу шість людей кинулися на нього. Зброї в них, схоже, не було, й вони просто навалилися на нього всі разом.

Я все ще тримав секретарку і стріляв з-за столу. Вловивши краєм ока якийсь рух, повернувся і побачив у дверях кабінету Барнса: "Барнса номер два". Я вистрілив йому в груди, щоб напевно зачепити паразита, який, без сумніву, сидів у нього на спині.

Девідсон стояв вже на ногах, а до нього повзла одна з друкарок, схоже, поранена. Він вистрілив їй в обличчя, і дівчина звалилася на підлогу. Наступний розряд пропалахкотів у мене майже над самим вухом.

— Дякую! — крикнув я. — Забираймося. Джарвісе, швидше!

Ліфт як і раніше стояв відчинений, і ми забігли в кабіну. Я тягнув на руках секретарку Барнса. Двері зачинилися, і ми поїхали вниз. Девідсон тремтів, Джарвіс стояв весь зблідлий.

— Спокійно. Ви стріляли не в людей. В тварюк, на зразок цієї, — сказав я, підняв секретарку, й глянув їй на спину.

Отут вже мені ледве погано не стало. Зразок, який я хотів доставити живцем, зник. Зісковзнув, очевидно, на підлогу і в метушні кудись втік, сховався.

— Джарвіс, ти хоч щось зняв?

Той похитав головою.

Там, де раніше сидів паразит, вся спина в дівчини була вкрита висипкою — немов безліч крихітних шпилькових уколів. Я опустив її на підлогу. Вона ще не отямилася, і ми залишили її в кабіні ліфту. В холі було все спокійно, і на шляху на вулицю будь-хто не намагався нас зупинити.

Біля машини стояв поліцейський і виписував повідомлення про штраф.

— Тут стоянка заборонена, приятелю, — сказав він, вручаючи мені папірець.

— Вибачте, — відповів я, розписався в квитанції і рвонув геть. Потім вибрав місце, де поменше транспорту, і злетів прямо з міської вулиці, встигнувши подумати, що за це поліцейський, напевно, випише мені ще один штраф. Набравши висоту, ми змінили номерні знаки й ідентифікаційний код. Старий все прораховує заздалегідь.

Однак цього разу він, схоже, вважав, що я провалив операцію. Я спробував доповісти про результати ще на зворотному шляху, але він мене перебив і наказав повертатися у Відділ. Коли ми з'явилися, Мері була з ним. Старий вислухав звіт, лише зрідка перериваючи його незадоволеним бурчанням.

— Скільки ви бачили? — запитав я під кінець.

— Передача обірвалася, коли ви збили бар'єр, — сказав він. — А те, що було передано, не справило на Президента якогось враження.

— Воно й не дивно.

— Він велів тебе звільнити.

Я весь напружився.

— Я можу й сам...

— Помовч! — прикрикнув Старий. — Я йому сказав, що він може звільнити мене, а зі своїми підлеглими я буду розбиратися сам. Ти, безсумнівно, бовдур, але зараз ти мені потрібен.

— Дякую.

Мері увесь цей час швендяла кабінетом. Я намагався спіймати її погляд, але чомусь не виходило. Потім вона зупинилася за спиною Джарвіса і подала Старому такий же знак, як і в кабінеті в Барнса.

Я двигонув Джарвіса руків'ям променемета по голові, і він обм'як в кріслі.

— Назад, Девідсоне! — гаркнув Старий, спрямувавши йому в груди пістолет. Як щодо нього, Мері?

— З ним все гаразд.

— А він?

— Сем чистий.

Старий обмацував нас поглядом, і я, зізнатися, ще будь-коли не відчував себе таким близьким до смерті.

— Задерти сорочки! — наказав він з похмурим виглядом.

Ми підкорилися, і Мері виявилася слушною. Я почав сумніватися, чи зрозумію я сам, що відбулося, коли в мене на спині виявиться паразит.

— Тепер він! — наказав Старий. — Рукавички!

Ми розтягли Джарвіса на животі й обережно зрізали на спині одяг. Все-таки нам вдалося здобути живий зразок.

6

Мене ледве не занудило. Від однієї лише думки, що ця тварюка їхала зі мною в машині від самої Айови. Я, взагалі-то, не бридливий, але той, хто бачив паразита й знає, що то таке, мене зрозуміє.

Впоравшись з нудотою, я сказав:

— Давайте зженемо його. Можливо, ми ще врятуємо Джарвіса.

Хоча насправді я так не думав. Чомусь мені здавалося, що людина, на якій прокаталася така тварюка, вже втрачена для нас назавжди.

Старий жестом відігнав нас вбік.

— Забудьте про Джарвіса.

— Але...

— Досить! Якщо його взагалі можна врятувати, то кілька хвилин погоду не зроблять. У будь-якому випадку... — Він замовк. Я теж промовчав, оскільки і так знав, що Старий має на увазі: коли мова йде про безпеку Сполучених Штатів, життя співробітника Відділу коштує нічого.

З пістолетом напоготів Старий чекав, спостерігаючи за твариною на спині Джарвіса. Потім сказав Мері:

— Зв'яжися з Президентом. Особливий код — три нулі сім.

Мері пройшла до його столу. Я чув, як вона говорить щось в мікрофон, але не дуже прислухався, пильно розглядаючи паразита. Той не ворушився і не намагався відповзти.

Мері відірвалася від апарата й доповіла:

— Я не можу зв'язатися з ним, сер. На екрані один з його помічників, містер Макдоно.

Старий поморщився. Цей Макдоно, досить недурна й приємна у спілкуванні людина, відтоді як почав працювати в Білому домі, прославився своєю впертістю і незговірливістю. Президент частенько використовував його як буфер.

Ні, в даний час з Президентом зв'язатися не можна. Ні, передати повідомлення теж. Ні, містер Макдоно не перевищує своїх повноважень. Старий не входить у список винятків, якщо такий взагалі існує. Так, містер Макдоно, безумовно, готовий організувати зустріч. Як щодо наступної п'ятниці? Що? Сьогодні? Виключено. Завтра? Неможливо.

Старий вимкнув апарат. Вигляд у нього був такий, немов він пережив удар. Потім він двічі глибоко зітхнув, трохи просвітлів обличчям і сказав:

— Дейв, запроси сюди лікаря Грейвса. Інші відійдіть подалі.

Грейвс глянув на спину Джарвіса, пробурмотів: "Цікаво" і опустився поруч на одне коліно.

— Назад!

Грейвс підняв погляд.

— Але повинен же я...

— Мовчати й слухати! Так, ти повинен обстежити цю істоту. Але, по-перше, мені потрібно, щоб вона залишалася живою. По-друге, ти повинен подбати, щоб вона не втекла. І по-третє, твоє завдання — це власна безпека.

— Я її не боюся. Я...

— Бійся! Це наказ.

— Я хотів сказати, що мені потрібно підготувати щось на зразок інкубатора, куди ми помістимо істоту після того, як знімемо з носія. Очевидно, її необхідний кисень — але не в чистому вигляді: схоже, вона одержує його через носія. Можливо, тут підійде велика собака.

— Ні! — різко заперечив Старий. — Залиш все як є.

— Е-е-е... Ця людина доброволець?

Старий промовчав, а Грейвс продовжував:

— У подібних дослідах можуть використовуватися лише добровольці. Це питання професійної етики...

Схоже, вчених хлопців просто неможливо привчити до порядку.

— Лікарю Грейвсе, — тихо сказав Старий, — кожен агент у нашій організації добровільно робить усе, що я визнаю за необхідне. Будьте ласкаві виконувати мої розпорядження. Принесіть ноші. І дійте якомога обережніше.

Коли Джарвіса віднесли, ми з Девідсоном і Мері попрямували в бар випити, що було зовсім не зайвим. Девідсона буквально трясло, і, коли перша чарка не допомогла, я спробував заспокоїти його сам.

— Послухай, Дейв, мені теж не по собі від того, що нам довелося зробити. Ці дівчата... Але іншого виходу в нас не було. Зрозумій же, нарешті.

— Мерзенно все вийшло? — запитала Мері.

— Жахливо. Я не знаю, скількох ми вбили. Не було часу на обережність. Але ми стріляли не в людей; це паразити, загарбники. — Я повернувся до Девідсона. — Хоч це ти розумієш?

— Про те ж то й річ. Вони й дійсно вже не люди... Якби справа вимагала, я б, напевно, зміг... напевно, зміг би навіть свого брата застрелити. Але вони просто не люди. Ти стріляєш, а вони повзуть. Вони... Девідсон змовк.

Мене переповняла жалощі. Через якийсь час він пішов. Ми з Мері продовжували говорити, намагаючись придумати, що робити далі, але все безуспішно. Потім вона сказала, що хоче спати й відправилася в жіночу палату. Того вечора Старий наказав всім співробітникам ночувати на базі, так що й мені не залишалося чогось іншого. Я пройшов на чоловічу половину й заліз в свій спальний мішок.

Розбудив мене сигнал тривоги. Сирена ще не змовкла, а я вже вдягнувся, і отут динаміки системи оповіщення заревіли голосом Старого: "Радіаційна й газова тривога! Закрити всі входи й виходи! Всім зібратися в конференц-залі! Негайно!"

Оскільки я виконував оперативну роботу, якихось обов'язків на базі в мене не було, і я вирушив прямо в штаб. Старий, похмурий, як тінь, збирав всіх у залі. Я хотів запитати, що сталося, але півтора десятка інших агентів, клерків, стенографісток і решти виявилися там раніше за мене. Через якийсь час Старий відправив мене до охоронця біля входу дізнатись, скільки людей знаходиться на базі. Потім провів переклик і стало зрозуміло, що всі від старої міс Хайнс, секретарки Старого, до офіціанта з бару зійшлися в зал. Усі, крім чергового охоронця і Джарвіса. В цьому помилок бути не повинно: за тими, хто входить і виходить, у нас стежать ретельніше, ніж у банку за грішми.

Після переклику мене відправили за охоронцем. Але щоб переконати його залишити пост, довелося зв'язатися звідти по телефону з самим Старим. Лише після цього він замкнув двері й пішов зі мною. Коли ми повернулися, Джарвіса теж вже привели в зал. Поруч з ним стояли лікар Грейвс і ще одна людина з лабораторії. Джарвіс був у лікарняному халаті, явно у свідомості, але, очевидно, під дією якогось препарату.

Я почав здогадуватися в чому справа. Старий повернувся до тих, що зібралися і, тримаючись на відстані, витяг пістолет.

— Один з паразитів-загарбників знаходиться серед нас, — почав він. Для когось з вас цим все сказано. Іншим же я поясню, оскільки від повної взаємодії і беззаперечної покори кожного залежить наша безпека й безпека всього людства.

Він коротко, але жахаюче точно змалював ситуацію і закінчив наступними словами:

— Загалом, паразит майже напевно знаходиться в цій кімнаті. Один з нас виглядає як людина, але насправді — автомат, підвладний волі найнебезпечнішого ворога.

У залі почулося бурмотіння. Люди нишком переглядалися, деякі намагалися стати подалі від інших. Секунду назад ми були однією командою, тепер же в залі виявилася юрба, де кожен підозрював всіх інших. Я і сам раптом виявив, що мимоволі відсуваюся від людини, що стоїть поруч, хоча знав бармена Рональда не один рік.

Грейвс прочистив горло.

— Шеф, я зробив все, що було необхідно...

— Помовч. Виведи Джарвіса вперед. Зніми з нього халат.

Грейвс замовк, і вони з помічником зробили, як наказано. Джарвіс майже не реагував на те, що відбувається. Очевидно, Грейвс і справді надудлив його транквілізаторами.

— Поверніть його, — розпорядився Старий.

Джарвіс не пручався. На плечах і на шиї в нього залишився слід паразита — дрібна червона висипка.

— Тепер ви бачите, де він сидів.

Коли Джарвіса роздягнули, люди зашепталися, а хтось з дівчат зніяковіло захихотів. Тепер же в залі запанувало цвинтарне мовчання.

— А зараз ми будемо ловити цього слимака! — промовив Старий. — Більше того, він нам потрібний живий. Ви всі бачили, де паразит сідлає людину. Попереджую: якщо хтось його спалить, я сам пристрілю винного. Якщо доведеться стріляти, щоб спіймати носія, то тільки по ногах. Сюди! — З цими словами Старий направив променемет на мене.

На половині шляху від юрби до нього він велів зупинитися.

— Грейвс! Посади Джарвіса в мене за спиною. Ні! Халат залиш на місці. — Потім знову до мене: — Зброю на підлогу!

Цівка його променемета дивилася прямо мені в живіт. Я повільно дістав свій і відіпхнув його ногою метри на два вбік.

— Роздягнутися!

Наказ, м'яко говорячи, не з найзвичніших, але променемет допоміг мені позбутися від ніяковості. Хоча, звичайно, коли роздягаєшся догола на очах у людей, дівоче хихотіння з натовпу зовсім не підвищує

настрою. Одна з дівчат прошепотіла: "Непогано", інший голос відповів: "А по-моєму, надто кістлявий". Я почервонів.

Оглянувши мене з голови до ніг, Старий наказав підняти з підлоги пістолет.

— Прикриєш мене. І стеж за дверима. Тепер ти! Доті-забув-прізвище. Твоя черга.

Доті працювала в канцелярії. Зброї в неї, зрозуміло, не було, але в той день вона прийшла в довгій, до підлоги, сукні. Доті зробила крок вперед, зупинилася і завмерла.

Старий повів променеметом.

— Давай, роздягайся!

— Ви що, надобре (всерйоз)? — здивовано запитала вона.

— ШВИДКО!

Доті майже підстрибнула на місці.

— Зовсім не обов'язково на мене репетувати. — Вона закусила губу, розщебнула застібку на поясі й впертим тоном додала: — Я думаю, мені за це мають бути преміальні. — Потім жбурнула сукню вбік.

— До стіни! — Старий злився. — Тепер Ренфрю!

Після випробування, що випало на мою долю, чоловіки діяли швидко й діяльно, хоча деякі все-таки соромилися. Що стосується жінок, то дехто хихотів, дехто червонів, але будь-хто особливо не заперечував. Через двадцять хвилин майже всі в залі роздягнулися. Я в житті не

бачив стільки квадратних ярдів "гусячої шкіри", а розкладеної на підлозі зброї вистачило б на цілий арсенал.

Коли дійшла черга до Мері, вона швидко, без манірності роздягнулася, але, навіть залишившись в чому мати народила, трималася спокійно і з гідністю. Її внесок в "арсенал" виявився набагато більшим, ніж в кожного з нас. Я вирішив, що вона просто закохана в зброю.

Зрештою всі, крім самого Старого і його старої діви-секретарки, роздягнулися, але паразита на будь-кому не було. Я думаю, Старий трохи побоювався міс Хайнс. З незадоволеним виглядом він потикав ціпком гору одягу, потім звів погляд на свою секретарку.

— Тепер ви, міс Хайнс, будь ласка.

Ну, подумав я, тут без застосування сили не обійдешся.

Міс Хайнс стояла нерухомо й дивилася Старому прямо в очі — такенна статуя, що символізує ображену гідність.

Я ступнув ближче й процідив:

— А як щодо вас, бос? Роздягайтеся.

Він кинув на мене здивований погляд.

— Я серйозно, — додав я. — Тепер вас тільки двоє. Паразит у когось з вас. Скидайте шмаття.

Коли треба, Старий здатний підкоритися неминучому.

— Роздягніть її, — буркнув він і з похмурим виглядом взявся розстібати блискавку на штанях.

Я сказав Мері, щоб узяла двох жінок і роздягнула міс Хайнс. Старий вже спустив штани до колін, і отут міс Хайнс рвонула до виходу.

Між нами стояв Старий, і я не міг стріляти з побоювання влучити в нього, а всі інші агенти в залі виявилися без зброї. Очевидно, це не випадково: Старий побоювався, що хто-небудь з них не стримається і вистрілить, а слимак потрібний був йому живим.

Коли я кинувся за міс Хайнс, вона вже вискочила за двері й помчала коридором. Там я, звичайно, міг би в неї влучити, але отут просто не спрацювала реакція. По-перше, емоції так швидко не перемкнеш: адже це як і раніше була стара добра Леді Хайнс, секретарка боса, та сама, що не раз вичитувала мені за граматичні помилки в звітах. А по-друге, якщо в неї на спині сидів паразит, він потрібний був нам живим, і я не хотів ризикувати.

Вона пірнула в якісь двері, і знову я забарився — просто зі звички, оскільки двері вели в жіночий туалет.

Втім, це затримало мене лише на мить. Я ривком відчинив двері, зі зброєю напоготів влетів всередину... І мене відразу двигонули над правим вухом чимось важким.

Про наступні декілька секунд у мене немає ясних спогадів. Очевидно, я на якийсь час знепритомнів. Пам'ятаю боротьбу й лементи: "Обережніше!", "Чорт! Вона мене вкусила!", "Руки не сунь!". Потім хтось вже спокійно: "За ноги і за руки, тільки обережно". Хтось ще запитав: "А з ним що?", і у відповідь почулося: "Пізніше. Він просто знепритомнів".

Коли міс Хайнс віднесли, я ще не цілком отямився, але вже почував, як повертаються сили. Сів, усвідомлюючи, що потрібно терміново

зробити щось важливе. Потім, хитаючись, встав і рушив до дверей. Обережно визирнув — там було пусто — і кинувся коридором геть від конференц-залу.

Опинившись в зовнішньому проході, я раптом зрозумів, що не вдягнений, і шугнув в чоловічу палату. Схопив чийсь одяг і напнув на себе. Черевики виявилися малі, але в той момент це не мало значення.

Я знову кинувся до виходу, знайшов вимикач, і двері розчинилися.

Мені вже здавалося, що моєї втечі будь-хто не помітить, але, коли я був в дверях, хтось крикнув мені вслід: "Сем!". Я вискочив за поріг і виявився перед шістьма дверима, кинувся в одну з них, за нею були ще три. До катакомб, що ми називаємо базою, веде ціла мережа тунелів, схожих на переплетені спагеті. Зрештою я зринув на одній зі станцій метро, в кіоску, де торгували фруктами й дешевими книжками, кивнув хазяїнові, вийшов через прилавок і змішався з натовпом.

Потім сів на реактивний експрес, що йде на північ, але на першій же зупинці зійшов. Перебрався на платформу, звідки рушав експрес у зворотному напрямку, і став біля каси, вибираючи, у кого з цих роззяв буде гаманець якомога товстіший. Вибрав зрештою якогось типа, сів на його поїзд, потім зійшов на одній з ним зупинці і в першому ж темному провулку молоснув його по потилиці. Тепер у мене з'явилися гроші, і я був готовий діяти. Я не розумів, для чого мені гроші, але знав, що для наступного етапу вони потрібні.